

ФАОЛЛИК - ЮТУҚЛАР ГАРОВИДИР

Серкүёш республикаимизнинг табиий иқлим шароити қишлоқ хўжалиги экинларидан юқори ва сифатли ҳосил кўтариш имконини беради. Ўзбекистон тамғаси босилган, экологик тоза, таъми тилни ёрадиган неъматларга дунё бозорида харидор кўплиги ҳам сир эмас. Муҳими тармоқнинг экспорт салоҳиятини ошириш борасидаги инновацион тамойилларни пухта таҳлил этиш, мавжуд муаммоларни тезкорлик билан бартараф этиш лозим. Президентимиз ташаббуси билан ҳаётимизнинг барча жабҳалари қатори қишлоқ хўжалиги тизимида улкан ислохотлар бошлаб юборилди. Кластер, ўсимликлар клиникаси, аъло хизмат сингари янгича иш юритиш тамойиллар жорий этилди. Нафақат кенг далада, балки томорқа хўжалигида ҳам мўмайгина даромад олиш мумкинлиги ҳақида ўйлай бошладик. Бугун экологик тоза ва сифатли маҳсулотлар етиштириш, ўсимликларни турли касаллик ва ҳашаротлардан ҳимоя қилиш борасида ҳам фермерлару тадбиркорларга давлатнинг кўмаги яққол кўзга ташланмоқда. Журналимиз саҳифаланаётган маҳал "Фарғона агрокимёҳимоя" "ҲАЖ раҳбари Кароматхон Маматова билан учрашиб, унинг мулоҳазаларини ёзиб олдик.

- Бугун фермерни пахтаю ғалладан кўпроқ ва сифатли ҳосил етиштириш қизиқтиради, соҳибқору боғбон ё томорқасига нимадир эккан кишининг ҳам дарди шу - кўпроқ фойда олиш. Албатта илмга таянмасдан, ҳашарот ё касалликнинг ўзига хос хусусиятларини ўрганмасдан, ўсимликлар ҳолатини доимо кузатмасдан ниятга эришиб

бўлмайди, - дейди Кароматхон Маматова. - Дунё тажрибасидан маълумки, ўсимликларда учрайдиган касаллик ё ҳашаротларга қарши ўз вақтида курашмаслик, бу борада энг мақбул йўлни танламаслик ҳосилни буткул йўқотишга ёки неча юз миллиард долларлаб зарар кўришга олиб келади. Шунинг учун иқлим шароити ғўза ва ғалла касалликлари, ҳашаротлари учун қулай бўлган вилоятимизда ўсимликлар ҳимоясига катта эътибор қаратилади. Масалан, ўтган йил биргина ғаллачилик соҳасида турли касалликларга қарши 111 минг гектар майдонга етадиган, ҳашаротларга қарши эса 61 минг 100 гектарга етадиган кимёвий воситалар захирасини август ойидаёқ яратиб қўйган эдик. Ўсимликлар вегетацияси даврида эса 132 минг гектардан ортиқ ғаллазорлардаги бегона ўтларга қарши кимёвий воситалар қўлланди. Яна бир масалага эътиборингизни қаратмоқчиман. Она табиат, бизни ўраб турган борлиқ жуда мукаммал яратилган. Бунинг изоҳлашга гоҳида ожиз қоласиз. Чунки бирор касаллик ё зараркунанданинг фаоллиги, келиб чиқиши ва унга қарши кураш чораларини таҳлил этсангиз бу офатга қарши табиатнинг ўзида тирик организмлар борлигини кўрасиз. Олтинкўз, трихограмма, бракон сингари фойдали этнофоглар йиртқич жониворлар ўсимликни еб битиришга кўз тиккан зарарли ҳашаротларнинг кушандасидир. Шу боис биз вилоятимиздаги 18 та биологическая лабораторияларнинг ишини янада жонлантиришга астойдил киришдик. Натижада мавсум давомида 398 кг трихограмма, 111, 5 миллион бракон ва 35,2 миллион дондан ортиқ олтинкўз ишлаб чиқаришга ва далаларга тарқатишга эришдик. Тажрибали мутахассисларимиз далада дала юриб фермерга елкадош, ҳамфикр бўлиб феромон тутқичларни талаб даражасида қўйилишини назорат қилишди. Ургамчаккана, кўсак қурти сингари офатларга қарши кураш борасида ҳам биологик кураш усулидан

самарали фойдаланишга ҳаракат қилдик. Чунки бу усул экологик тоза ва сифатли маҳсулот етиштиришнинг энг мақбул кафолатидир. Саъй-ҳаракатларимиз зое кетмади.

Шу ўринда суҳбатдошимиз ҳақида икки оғиз сўз айтилик. Кароматхон Маматова ўзи танлаган касбга қаттиқ меҳр қўйган мўтабар аёл. 1980 йилларда эндигина институтни тугатиб келган шижоатли ёш мутахассис колхоз раисининг кўмаги билан Олтиариқда биринчи бўлиб биологическая лаборатория ташкил этади. Институтда ўқиганларини шу ерда, амалий жараёнда қўллайди. Чунки опамиз олийгоҳда ҳам зукко ўқувчи бўлган, китоблардан бош кўтармаган, талаба сифатида вақтини ҳуда-беҳуда совурмаган эди. Тез орада биологик усулни қўллаб катта натижага эришадиган гўзал аёлнинг сурати газета ва журналларнинг биринчи саҳифасини безайди. Сўнг Кароматхон телеэкранга чиқиб олтинкўз, бракон, трихограммаларни кўпайтириш, уларни зараркунандалар учраган далага қандай шаклда жойлаштириш ҳақида тушунтириб беради. Шу тариқа қаҳрамонимиз фарғоналик деҳқону соҳибкорлар орасида энг билимдон аёл сифатида танилади. Йиллар шамолдек ўтиб боради ва ниҳоят Кароматхон ҳалол меҳнатлари ва ташаббускорлиги туфайли вилоятдаги йирик идорага раҳбарликка лойиқ қўрилди. У айна пайтда жомани аҳиллик билан янада самарали ишлашга ундамоқда. Шу йил кўкларнинг тароватли куни - 8 мартда, Халқаро хотин-қизлар байрами арафасида латофатли опамиз фаоллиги, ғайрату шижоати

билан Республика Хотин- қизлар кўмитаси томонидан "Мўтабар аёл" унвонига сазовор бўлди. Бу хушxabар барчани мамнун этди. Айниқса шу тизимда ишлаётган кишиларни.

-Камтар, меҳнат қилган кишининг қадрига етадиган инсонлар. Очиғи биз у кишидан бирор танбеҳ эшитмайлик, деган хавотирда хатога йўл қўймасликка, барча топшириқларни ўз вақтида бажаришга интиламиз, - дейди ҲАЖнинг Олтиариқ туман филиали раҳбари Раҳматжон Иргашев.- Биласиз олтиариқлар жуда миришкор кишилар ҳисобланади. Томорқанинг ҳар бир қаричидан фойда кўришга интилган ва бунга эришаётган одамлар бир оёғи идорамизда. Биз уларга намунали хизмат кўрсатишга ҳаракат қиляпмиз. Туманимизда барча керакли воситаларга эга бўлган хусусий ўсимликлар клиникаси ҳам ўз фаолиятини олиб бормоқда. Бу

ҳам опамизнинг хизмати. Очиғини айтишим керак, Кароматхон Мамадова бошлиқ бўлгач,биологик усулга бўлган эътибор янада кучайди. Буни кўпчилик эътироф этапти.

-Жорий йилда вилоятимизда дон ҳосилдорлиги юқори бўлди. Баъзи фермер ўзига қолган донни қўйишга жой тополмай омборини кенгайтиришга мажбур бўлишди. Бу том маънода нафақат деҳқонларнинг, балки энтимолог хосилотларнинг ҳам ютуғидир. Вилоят ҳокими ҳар бир йиғилиш, ҳар бир анжуманда, кўргазмали семинарларда агрокимёхимояга катта эътибор қаратиш лозимлигини, биологаториялар самардорлигини ошириш кераклигини қайта- қайта таъкидлаб бордилар.

Зараркунанда учраган, касаллик сезилган далалардан мутахассислар қадами тийилмади. Талабчанликка яраша биз ҳам фаолиятимизни янада жоинлантирдик.

Натижада жорий йил мавсумда биологаториялар томонидан 1083 кг трихограмма, 398 млн дона бракон, 565 млн дона олтинкўз ишлаб чиқарилди ва далаларга қўйилди. Бу йил ўтган йилга нисбатан қарийиб бир ярим бараварга кўп демакдир. Қолаверса ҳашаротлар билан кучли зарарланган баъзи далалар ва бегона ўтлар ҳавфи юқори бўлган пайкалларда ОВХлар кечаю кундуз ишлатилди. Биз асосий эътиборни биологик усулга қаратган бўлсак-да кимёвий усулда кураш масаласини ҳам унутиб қўйганимиз йўқ. Чунки мақсадимиз ўз фаолиятимиз билан қишлоқ хўжалиги тизимида маҳсулдорликни оширишга кўмакдош бўлиш, шу орқали мамлакатимиз иқтисодий қудратини янада мустаҳкамлашдан иборатдир. Биз бу йўлда янада самарали ишлашга ҳаракат қилаверамиз.

Абдунаби Алиқулов

Тараққиёт

ЎЗБЕКИСТОН НЕЪМАТЛАРИ ДУНЁ БОЗОРИДА

Эндиликда Ҳиндистонга қўшимча 29 хил қишлоқ хўжалиги маҳсулоти экспорт қилинади

Ҳиндистон Республикаси Қишлоқ хўжалиги ва фермерлар фаровонлиги вазирлигида Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Ўсимликлар карантини давлат инспекцияси ҳамда Ҳиндистон Республикаси Қишлоқ хўжалиги давлат вазирлиги раҳбарияти ўртасида учрашув ўтказилди.

Унда мамлакатимиз раҳбари Шавкат Мирзиёевнинг 30 сентябрь – 1 октябрь кунлари Ҳиндистонга бўлиб ўтган давлат ташрифи икки томонлама ҳамкорликни янги

босқичга олиб чиққани эътироф этилди. Ўз навбатида ташриф доирасида "Ўздавкарантин" инспекцияси ҳамда Ҳиндистон Республикаси Қишлоқ хўжалиги ва фермерлар фаровонлиги вазирлиги ўртасида ҳамкорлик тўғрисидаги битим имзоланиши ўзаро манфатли келишувларга замин яратгани таъкидланди.

Музокаралар натижасида Ўзбекистондан Ҳиндистонга қўшимча 29хил қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари (*янги маҳсулотлар*: қовун, лимон, нўхат, pista, анор уруғлари, занжабил, грек ёнғоғи, ерёнғоқ, узум, ловия; *қўрилган маҳсулотлар*: ўрик, олхўри, қовун, олча, гилос, олма, шафтоли, нок, аччиқ қалампир, пиёз, сабзи, картошка, булғор қалампир, ковул, укроп, райхон, ялпиз, петрушка, сельдерей) экспорт қилинишига рухсат олинди.

Эслатиб ўтамиз, ўтган даврда Ҳиндистонга мамлакатимиздан 7 хил қишлоқ хўжалиги маҳсулоти

– мош, гилос, олча, ўрик, шафтоли, олхўри, майиз экспорт қилинишига рухсат олинган эди.

Демак, эндиликда мамлакатимиз деҳқон-фермерлари томонидан етиштирилган яна бир нечта турдаги қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини Ҳиндистонга экспорт қилиш имконияти юзага келди.

Бундан ташқари, томонлар малака ошириш ва тажриба алмашиш масаласини муҳокама қилдилар. Хусусан, инспекция мутахассислари 2019-2020 йилларда ҳинд диёрининг ихтисослашган муассасаларида соҳага оид замонавий билимларни ўзлаштириши бўйича дастлабки келишувга эришилди. Таъкидлаш жоизки, ўтган йили ҳам 25 нафар ўзбекистонлик мутахассис Ҳиндистон карантин хизмати томонидан ташкил этилган ўқув семинарида муваффақиятли қатнашган эди.

"Ўздавкарантин"

инспекцияси ахборот хизмати